

Islamic Republic of Afghanistan
Da Afghanistan Bank

لوايح واحد تصفيه معاملات چكي

واحد تصفيه معاملات چكي (كليرينگ هاوس) اساساً يك انجمنی از بانكها است كه غرض تبادل چكها، حواله جات، برات و ساير انواع پرداختها بشمول انتقالات الكترونيكي پول، به نمايندگی از نهاد های عضو، ريكارد روزمره معاملاتی را كه متقبل شده است تأمین و تنظيم مينمايد. درختم روز كاری (بزنس) واحد تصفيه معاملات چكي حل و فصل مكلفيت ها و انتقال وجوه را از نهادهای عضو به نهادهای عضو ديگری كه مكلف به پرداخت های پولی اند، تنظيم مينمايد. درین رسالت اش منحیث نهاد واحدی فراهم كننده تسهیلات، واحد تصفيه معاملات چكي منحیث يك خريدار برای همه فروشنده ها و منحیث يك فروشنده برای همه خريداران عمل مينمايد.

بخش اول – ايجاد واحد تصفيه معاملات چكي

۱،۱- هدف ايجاد واحد تصفيه معاملات چكي

د افغانستان بانک يك واحد تصفيه معاملات چكي را كه از معاملات مذکور واری و آنها را تنظيم نموده به مشکلات مربوط به تسويه معاملات رسیدگی نموده و درین عرصه اقدامات لازم را انجام خواهد داد، ايجاد مينمايد.

۱،۲- اسعار واحد تصفيه معاملات چكي

واحد واحد تصفيه معاملات چكي عجالاً معاملات را به سه نوع اسعار پولی: افغانی، دالر امریکایی و یورو، انجام داده و در آینده معاملات مذکور را به ساير اسعاری كه از طرف د افغانستان بانک تجویز گردد، نیز انجام خواهد داد.

۱،۳- اعضای مجاز واحد تصفيه معاملات چكي

اعضای واحد تصفيه معاملات چكي بانكهای خواهد بود كه نزد د افغانستان بانک ثبت و راجستر بوده و دفتر مرکزی و یا نمايندگی در کابل داشته باشند.

۱،۴- تعیین شعبات توسط بانكهای عضو

واحد مذکور تمام ولايات افغانستان را تحت پوشش قرار خواهد داد. در زمان حاضر، صرفاً دفتر مرکزی بانكها ميتوانند عضویت واحد تصفيه معاملات چكي را حاصل نمايند. بانكهای عضو بايد لسٹ نمايندگی های شانرا كه تحت پوشش واحد تصفيه معاملات چكي قرار خواهند گرفت، برای دفتر مندرکه تهیه نمايند.

۱،۵- نمايندگی بانكهای عضو

۱،۵،۱- نماينده های بانكهای عضو بايد در نشست های تسويوی این واحد اشتراك نمايند. نماينده های انتخابی بايد معلومات و دانش کافی بانکی داشته و از خود لياقت و برخورد مناسب نشان داده و منحیث نماينده بانكهای

عضو مجلس به لباس مناسب باشند. نماینده های مذکور باید دارای صلاحیت های لازم بوده به نمایندگی از بانکهای مربوط در رابطه به تسویه معاملات بشمول امور آتی عمل نمایند:

ا) حصول و یا تحویل اسنادی که مستقیماً به واحد تصفیه معاملات رابطه دارند.
ب) اسناد بازگشت شده که نماینده بدست می آورد، همچنان اسنادی که توسط واحد تصفیه معاملات چکی اصدار می یابند.

ج) صلاحیت امضاء هر سندی که در جریان بزنس ارائه میگردد. موصوف باید صلاحیت داشته باشد تا بنماینده از بانک در رابطه به حصول و یا اسناد انتقالی مربوط به واحد تصفیه معاملات عمل نماید.

۱،۵،۲ - لست نماینده ها در واحد تصفیه معاملات حفظ خواهد شد، که لست مذکور شامل اسامی، عکس ها و نمونه امضای نماینده ها خواهد بود که توسط بانک مربوط شان تصویب شده باشند. هر بانک حد اقل نام دو نماینده را معرفی نماید تا در صورتیکه یک نماینده از وظیفه غیرحاضر باشد نماینده دیگر بتواند برای تسویه معاملات حضور یابد. دافغانستان بانک ممکن است از بانک عضو بخواد تا نماینده خود را بنابر دلایلی که توسط دافغانستان بانک لازم دانسته میشود تبدیل نماید تا به این ترتیب جریان درست امور تضمین گردد.

بخش دوم - اداره واحد تصفیه معاملات، حمایت مشورتی و جلوگیری از جعلکاری

۲،۱ - امر واحد تصفیه معاملات

امر واحد تصفیه معاملات باید:

- ا) مسئولیت نظارت روزمره و جریان عادی و روان عملیات و فعالیت های واحد تصفیه معاملات را بعهده بگیرد.
- ب) مسئولیت حصول، درج معاملات تسویبی حسابات و اصدار گزارش وضعیت تصفیه معاملات به سیستم محاسباتی دافغانستان بانک را بعهده داشته باشد.
- ج) اطمینان حاصل نماید که واحد تصفیه معاملات و سیستم های کمپیوتری آن بطور درست محافظت میگردند.
- د) اطمینان حاصل نماید که دفتر برای واحد حل و فصل معاملات در جریان ساعات کاری قابل دسترس و قابل استفاده میباشد.
- ه) از لحاظ سمت یا وظیفه عضو کمیته های تسویه و مبارزه علیه فساد میباشد، البته بدون داشتن حق رای.

۲،۲ - کمیته تصفیه معاملات/کمیته مبارزه علیه فساد

کمیته تصفیه معاملات و کمیته مبارزه علیه فساد باید غرض کاهش امور اداری تا زمانی باهم مدغم گردند که حجم کار ایجاب جدایی آنها را نماید. کمیته مختلط فوق باید:

- ا) یک کمیته تخنیکی مشوره دهنده درمورد فعالیتها و عملیات واحد تسویه معاملات برای دافغانستان بانک باشد.
- ب) توسط آنده از نامزد های از مامورین بانکهای عضو ایجاد گردد که قادر به اخذ تصامیم به نمایندگی از بانکهای شان باشند.
- ج) یک نفر رئیس و یک نفر سکرتر را از میان شان انتخاب نمایند که ایشان مسئولیت تدویر مجالس را بعهده خواهند داشت.
- د) تعدیلاتی را در رابطه به قوانین و طرز العمل های واحد تصفیه معاملات ترتیب، تجدید نظر و پیشنهاد مینماید.
- ه) سفارشات و پیشنهادهای را غرض بهبود بخشیدن پروسه های تسویه معاملات ارائه میدارد.
- و) از علایق ادارات مربوط شان در واحد تصفیه معاملات نمایندگی مینمایند.
- ز) یک کمیته تخنیکی بوده و به اداره انجمن بانکها درمورد راه های جلوگیری و اداره فساد مشوره میدهد.
- ح) از طریق واحد تصفیه معاملات خصوصیت، وقفه ها و سطح موفقیت کوششهایی را که بمنظور فساد راه اندازی میگردد، مطالعه نماید.

ط) راه ها / طرق کاهش دادن فساد را در واحد تصفیه معاملات پیشنهاد نماید.
ی) رئیس و سرکتر باید برای مدت دوسال تعیین شده و الی اطلاعاته مجدد و با اکثریت آراء اعضای کمیته تعویض شده می‌توانند.

۲،۳ - تبادل اطلاعات

داد و ستد بین بانکهای عضو باید بر مبنای اسناد و بصورت واقعی بوده و داد و گرفت ارقام و یا اسناد برقی باید بمقصد محاسبه بدون از اوراق مربوطه مورد استفاده قرار گیرد.

بخش سوم - عضویت

۳،۱ - درخواست برای کسب عضویت

درخواستهای بانکها برای عضویت در واحد تصفیه و حل و فصل معاملات برای بار اول باید حد اقل ۳۰ (سی) روز قبل از تاریخ انفاذ مطابق به احکام ضمیمه (۱) ارائه شود. درخواستی باید حسابات جاری پیرا که برای تسویه قرار میگیرند، مشخص سازد. حساباتی غرض حل و فصل بیلانس نتایج پروسه حل و فصل معاملات مورد استفاده قرار خواهند گرفت. درخواستی ها باید به واحد تصفیه و حل و فصل معاملات طی دو کاپی تقدیم شوند. در صورت قبولی درخواستی، واحد تصفیه مذکور به بانک درخواست دهنده و همچنان تمام بانکهای عضو در مورد اطلاع خواهد داد.

۳،۲ - داخله/پذیرش اعضای فرعی

یک نهاد مالی (به استثنای بانک های دارای اجازه نامه) میتواند برای بدست آوردن عضویت فرعی واحد تصفیه و معاملات در صورتی میتواند درخواست دهد که جواز دافغانستان بانک را برای انجام دادن امور بانکداری در افغانستان مطابق قوانین بانکها بدست آورده باشد.

یک عضو فرعی باید:

أ) یک نهاد مالی باشد که با دافغانستان بانک دارای حساب تصفیوی (settlement account) نداشته باشد.

ب) بانکی باشد که اخیراً به وی جواز بانکداری اعطاء گردیده ولی تاهنوز در موقفی نباشد تا یک عضو کامل شود.

یک بانک مجوز اختیار آنرا ندارد تا عضو فرعی این واحد شود زیرا این نوع نهاد باید یک عضو کامل آن باشد.

هر درخواست دهنده برای بدست آوردن عضویت فرعی باید توسط یک عضو این واحد تصفیه پیشنهاد شده و نهاد پیشنهاد کننده باید منحصت یک ضمانت کننده عمل نماید، یعنی بنمایندهگی از آن اجناس/موضوعات را طی مراحل/حل و فصل نماید. درخواستی برای عضویت فرعی و همچنان خاتمه بخشیدن عضویت متذکره باید مراحل تعیین شده برای قبولی یک عضو جدید را طی نماید.

تمام مکلفیتهای و خطرات یک عضو فرعی اشتراک کننده در واحد تصفیه و حل و فصل معاملات بدوش بانک تضمین کننده خواهد بود.

۳،۳ - قطع عضویت

۳،۳،۱: بانکها اختیار آنرا نخواهند داشت تا ارتباط شانرا با واحد تصفیه و حل و فصل معاملات قطع نمایند، مگر اینکه بانک متذکره فعالیت های بانکی خویش را توقف دهد. در صورتیکه بانک عملیات مربوطه را توقف دهد، بانک باید به واحد تصفیه و حل و فصل معاملات حد اقل یک ماه قبل در مورد خیر دهد.

۳،۳،۲: در صورتیکه فعالیت بانک بنا بر یک تصمیم هیئت مدیره دافغانستان بانک تعلیق شده باشد، دافغانستان بانک تاریخی را که بعد از آن یک بانک عضو واحد تصفیه و حل و فصل معاملات نخواهد بود، تعیین خواهد نمود. هیچ نوع اسنادی نمیتواند به نمایندگی از یک عضو که فعالیت آن تعلیق شده است، بعد از تاریخ

متذکره دریافت و یا ارسال شود، و اگر سندی تقدیم شده و یا حصول شود، باید سند مذکور بصورت اتوماتیک مسترد گردد.

أ) بانک عضو باید مکلفیت های پولی اش را که موعده پرداخت آن بعد از تعلیق فعالیت اش فرا رسیده الی زمانی بپردازد که مکلفیتهای مذکور به جلسه واحد تصفیه و حل و فصل معاملات به یک تاریخی قبل از تعلیق فعالیتها ارائه شده و طی مراحل شود.

۳،۴ - اتحاد، اکتساب و یا ادغام بانکهای عضو

در صورتیکه تصمیم اتخاذ گردد تا دو (یا اضافه تر از دو) بانک عضو واحد تصفیه و حل و فصل معاملات با هم مدغم گردند، و یا یک بانک، بانک دیگر را خریداری نماید، بانک ادغام شونده و یا خریداری کننده باید واحد تصفیه و حل و فصل معاملات را حد اقل ۳۰ روز قبل از فعال شدن بانک مدغم شده و یا خریداری شده از موضوع اطلاع دهد، مشروط بر اینکه اطلاعیه متذکره با یک کاپی از منظوری هیئت مدیره دافغانستان بانک در رابطه به فیصله ادغام و یا خریداری بانک مذکور همراه باشد. دو بانک متذکره باید وضعیت اسنادی را که نام سابقه بانک (و یا بانکهای ادغام شده) را نشان میدهد، و یا وضعیت اسنادی را که به آنها در واحد تصفیه و حل و فصل معاملات بعد از عملی شدن این تغییر تقدیم میگردد، واضح سازند. واحد تصفیه و حل و فصل معاملات باید تمام بانک های عضو را از موضوع ادغام و یا خریداری بانک های متذکره مطلع سازد.

۳،۵ - انحلال

در صورتیکه بیلانس بانک مذکور به یک بیلانس دبتی (نه اضافه تر از ریزف که توسط دافغانستان بانک بشمول سرمایه که در دافغانستان نگهداری میشود) مبدل گردد، دافغانستان بانک بدون هر نوع فیس یا مصرفی برای بانک های عضو تا ختم روزکاری مربوطه فرصت (collateralized intraday liquidity) را فراهم نموده و در صورتیکه بیلانس بانک مذکور تا ختم همان روز مذکور دوباره دارای بیلانس کافی نشود، (بیلانس متذکره) در ساعت اولی روز کاری بعدی به زودی به یک سهولت اضافه برداشت مؤقتی برای بانک مورد نظر مبدل گردیده و یک ربح ۱۵٪ بالای آن نیز محاسبه و اخذ خواهد شد. در صورتیکه بانک عضو مذکور قادر به آن نباشد تا حساب مربوط خویش را بصورت اعظمی تا سه روز کاری/بزنس بانکهای بین المللی پوره نماید (بانکها ممکن وجوه مالی را از حساب خاص خارجی خود که بنام (Nostro accounts) یاد میگردد، انتقال دهند)، دافغانستان ممکن است وجوه ضمانتی (وجوه سرمایه و یا سایر ضمانتهای حکومتی که نزد دافغانستان بانک وجود دارد) بانک مذکور را غرض بدست آوردن پولهایش که قبلاً به بانک متذکره داده است بفروش رسانیده و یا از آنها استفاده نماید.

۳،۶ - اعضای غیرفعال

در صورتیکه دافغانستان بانک دریابد که بانک عضو مذکور، که فعالیت آن تعلیق گردیده است، نتواند منحیث یک بانک فعال در واحد تصفیه و حل و فصل معاملات برای مدت طولانی فعالیت نماید، دافغانستان بانک ممکن تصمیم بگیرد تا بانک متذکره را از عضویت واحد تصفیه و حل و فصل معاملات فسخ نماید.

۳،۷ - جریمه به دلیل عدم اشتراک و یا عدم رعایت قوانین و مقررات

به استثنای حالات غیر مترقبه اجباری (بشمول بمباری ها، زلزله، حریق، غلطیدن تعمیر و غیره)، دافغانستان بانک ممکن است در هر یک از دو حالت ذیل بانکی را که عضویت واحد تصفیه و حل و فصل معاملات را داشته، جریمه نماید:

أ) اشتراک نمودن مکرر نماینده بانک مذکور در جلسات مربوط در ماه ۲ مرتبه، و
ب) عدم رعایت قوانین و مقررات واحد تصفیه و حل و فصل معاملات توسط بانک و یا نماینده بانک مذکور

۳,۸ - مصارف واحد تصفیه معاملات

بانک عضو نمیتواند از عضویت واحد تصفیه و حل و فصل معاملات خارج گردد، مگر اینکه بانک مذکور انجام دادن امور (بزنس) خود را اختتام بخشد، مشروط بر اینکه به دافغانستان بانک مطابق به احکام ماده (۹) مقرر مربوط درین مورد اطلاع داده شود. بانکی که خود را از عضویت واحد تصفیه معاملات خارج میسازد تعهد مینماید تا مصارفی را بپردازد که از بابت عضویت بالایش لازم گردیده و پرداخته نشده است. بانک مذکور باید طریقه بیرا که برای پرداخت این مصارف بکار رفته است نیز ارائه نماید.

۳,۹ - پرداخت مصارف ذریعه بانک عضو

مصارفی که توسط دافغانستان بانک غرض ایجاد اداره واحد تصفیه معاملات صورت گرفته، بالای بانکهای عضو تقسیم میشود، همچنان غرض تامین مصارف عملیاتی و استهلاک اجناس بانک ها یک فیس معین را بابت طی مراحل هر چک به دافغانستان بانک میپردازند. مصارف مذکور بطور اتوماتیک بصورت ماهوار از حسابات بانکهای عضو وضع خواهد شد. مصارف مذکور توسط کمیته مربوطه واحد تصفیه و حل و فصل معاملات در هر شش ماه تعیین خواهد شد.

بخش چهارم - معاملات واحد تصفیه معاملات

۴,۱ - طرق پذیرفته شده پرداخت

طرق پرداختی که توسط واحد تصفیه و حل و فصل معاملات پذیرفته شده شامل طریقه های ذیل میگردد:

- أ) چک ها
- ب) حواله های بانکی
- ج) حواله های نقدی

۴,۲ - سایر انواع معاملات

سایر اوراق بهادار و معاملات ممکن افزوده شده و یا بنابر تصمیمی که توسط رئیس دافغانستان بانک و یا نماینده باصلاحیت وی اتخاذ میگردد، صورت نگیرد.

دو نوع تضمینات وجود دارد:

- أ) اوراق بهادار که مسترد شده نمیتوانند و شامل فرمایش های انتقالات، دبت مستقیم و غیره میباشند
- ب) اوراق بهادار که ممکن مسترد شوند و شامل چکهای بانکی، چکهای بانکی ضمانت شده و فرمایشات تصفیه حسابات میباشند.

۴,۳ - حل و فصل معاملات

- أ) تضمیناتی که مسترد شده نمیتوانند، ممکن است در عین روزی که تحویل گردیده اند قابل پرداخت/تصفیه باشند.
- ب) چکهای بانکی مطابق به موقعیت جغرافیایی نمایندگی بیکه دریافت کننده چک های مذکور در آن قرار دارد قابل تصفیه /پرداخت خواهند بود.
- ج) چکهای بانکی ضمانت شده باید در روز بعدی تحویلی آن بدون در نظر داشت موقعیت جغرافیایی نمایندگی بیکه دریافت کننده چک در آن قرار دارد، قابل تصفیه /پرداخت خواهند بود.

بخش پنجم – داد و ستد در واحد تصفیه معاملات

۵, ۱- داد و ستد اوراق و اطلاعات الکترونیکی

پروسه داد و ستد فیزیکی در بین واحد تصفیه و حل و فصل معاملات مشتمل بر دو عنصر یعنی، اسناد کاغذی و آمار و ارقام الکترونیکی خواهد بود. فایل های الکترونیکی باید با مشخصات تخنیکي بیکه قبلاً توسط د افغانستان بانک تعیین شده مطابقت نمایند. (نام اسناد خاص و تاریخی را بنویسید که اسناد مذکور در آن نافذ خواهند شد) بانکها مسئولیت فایل های تصفیوی بپرا خواهند داشت که به کمپیوتر واحد تصفیه و حل و فصل معاملات ارسال شده اند. واحد تصفیه و حل و فصل معاملات آمار و ارقامی را که درین فایل ها قرار دارد، تغییر نداده و همچنان هیچ نوع تغییراتی در محتویات فایل های مذکور در جریان نشست های حل و فصل معاملات وارد نخواهد شد. اما در صورت عدم موافقت بین ارسال کننده و دریافت کننده اوراق بهادار، صورت حساب مربوط به اوراق بهادار که در مورد آن اختلاف نظر وجود دارد بصورت اتوماتیک از فایل الکترونیکی پاک خواهد شد تا به این وسیله صحت آمار و معلوماتها تضمین شود. بانک ارسال کننده فایل ها را از طریق وسایل برقی و یا، در صورت غیرفعال بودن لین های ارتباطی، آنها را از طریق وسایل انتقال آمار و معلومات (دسکیت ها و یا سی دی ها) ارسال خواهد نمود، فایل هاییکه اولتر رسیده اند مورد رسیدگی قرار خواهند گرفت.

بانکهای اشتراک کننده باید اطمینان حاصل نمایند که فایل های ارسال شده به واحد تصفیه و حل و فصل معاملات عاری از ویروس میباشد. بانک های عضو نباید فایل های الکترونیکی بپرا که به این وسیله ارسال میگردند بعد از زمانیکه برای ارسال فایل های مذکور تعیین شده تغییر دهند تا به این وسیله از اخلال امور واحد تصفیه و حل و فصل معاملات جلوگیری بعمل آید. بانکها باید تمام آمار و معلومات تخنیکي لین ارتباطی را که به بانک عضو توسط دافغانستان بانک بواسطه یک فورمه بیکه توسط واحد تصفیه و حل و فصل معاملات ترتیب گردیده گزارش داده شده، رعایت نمایند.

۵, ۲- ارسال معاملات

(یک یادداشت (memo) میعاری که حاوی دلایل مختلف برای پذیرفتن (فایلها) باشد، باید ترتیب گردد. معاملاتیکه توسط بانکها ارسال میگردد باید با شرح عمومی همراه باشد که شماره و ارزش موادی را ارائه میدارد که به هریک از بانکها ارسال شده، همراه با صورت حساب دیگری که تعداد بسته های ارسالی و نوع هر بسته را نشان میدهد. هریک از بسته ها باید با دفتر ثبت (docket) لست همراه باشد که تفصیل موادی را نشان میدهد که در بسته های مذکور وجود دارد: شماره و نوع بسته، بانکی که بسته به آن تقدیم میگردد، شماره و ارزش مواد مربوط همچنان ارزش عمومی بسته ها. دفتر ثبت (docket) بسته ها باید توسط نماینده بانکی که بسته به آن ارسال میگردد ملاحظه/بررسی گردد.

چکها باید قبل از ارسال توسط بانک فرستنده مهر/ امضاء گردد. در صورت رد شدن چکها، باید رد شدن آنها با مهر بانک صورت گرفته و سند مربوط بعد از اخذ تمام امضاهای لازمه که دلایل رد شدن چک را نشان میدهد با چک مربوط ضمیمه گردد.

در اثنای انجام بزنس روزمره ممکن منازعاتی بین اعضای واحد تصفیه و حل و فصل معاملات رخ دهد. واحد تصفیه و حل و فصل معاملات و کمیته رسیدگی به تقلب باید چنین منازعات و اختلافات را از طریق میانجیگری حل و فصل نماید. در صورتیکه منازعات مذکور در داخل اداره حل نگردد، مسئله مذکور به کمیسیون حل منازعات مالی افغانستان غرض حل و فصل رجعت داده خواهد شد.

۵, ۳- ارسال اطلاعات الکترونیکی

آمار و معلوماتهای الکترونیکی باید مطابق به سیستم کود هاییکه توسط واحد تصفیه و حل و فصل معاملات تعیین شده تقدیم شده و فایل آمار و معلوماتهای الکترونیکی باید شامل تفصیل مکمل مواد تقدیم شده و لست مواد مذکور باشد.

واحد تصفیه و حل و فصل معاملات باید به هر بانک ارسال کننده گزارشی در مورد مواد تقدیم شده تهیه نموده و برای هر بانک دریافت کننده صورت اسناد کاغذی بپرا فراهم نماید که برای مواد تقدیم شده غرض مقایسه با صورت حسابداری که قبلاً با هر بسته فرستاده شده، ارائه گردیده است. به این ترتیب، تمام مواد یک بسته باید دارای عین نوع بوده و به عین اشتراک کننده رجعت داده شده و در مورد عین عرصه نگاشته شده باشد. بانک عضو مربوط مسئولیت غلطی های تخنیکی بپرا بعهد خواهد داشت که توسط سیستم الکترونیکی در فایل های بانک مذکور برجسته گردد، غلطی هایی که ممکن است منتج به از بین رفتن تمام تضمیناتی گردد که در یک دوره معین تقدیم گردیده اند.

۴، ۵- لزومیت حضور نماینده

فایل های الکترونیکی که توسط بانکهای عضو به واحد تصفیه و حل و فصل معاملات فرستاده میشوند صرف در صورتی مورد رسیدگی قرار میگیرند که نماینده بانک مربوط در جلسه حضور داشته باشد. اگر نماینده بانک در جلسه حاضر شده نتواند، فایل بانک مذکور، در صورتیکه اسنادی که به بانک توسط بانکهای دیگری تقدیم شده اند تحت مسئولیت نماینده موصوف حصول شوند، از اجندای جلسه محو خواهند شد. این اسناد و صورت حسابات تقدیم شده بانک های دیگر در واحد تصفیه و حل و فصل معاملات غرض توزیع هر چه زودتر آن به بانک دریافت کننده حفظ میگردد. واحد تصفیه و حل و فصل معاملات مسئولیت موادی را که توسط بانکها در حضور و یا غیاب نماینده های شان تبادل میگرددند، نخواهد داشت. مشکلات ناشی از این نوع تبادل باید مستقیماً بین بانکهای مربوط حل و فصل گردد.

بخش ششم- تکرر معاملات و جلسات

۱، ۶- تکرر معاملات تصفیه

حل و فصل معاملات روز یک بار در روزهای کاری در تعمیر واحد تصفیه و حل و فصل معاملات صورت خواهد گرفت. مأمور واحد تصفیه و حل و فصل معاملات در صورت لزوم ممکن است محل و زمان جلسات را تغییر داده و این تصمیم را در هماهنگی با بانکهای عضو مطابق به طرز العمل کاری حالات اضطراری اتخاذ نماید که به بانکها ابلاغ گردیده است.

۲، ۶- جلسات تصفیه

برای حل و فصل معاملات دو جلسه وجود خواهد داشت یک جلسه برای روزهای شنبه الی چهارشنبه و نشست دیگر برای روزهای پنجشنبه. نشست اولی برای حل و فصل عمومی و نشست دومی برای طی مراحل معاملات عواید (return clearance) و حل و فصل معاملات روز مراه میباشند. نشست اولی باید به ساعت ۱۰ قبل از ظهر و جلسه دوم به ساعت ۲ بعد از ظهر از شنبه الی چهارشنبه و در روزهای پنجشنبه به ساعت ۹ قبل از ظهر و ۱۲:۰۰ ظهر دایر گردد. ساعات و تعداد نشست ها تابع تعدیلاتی میباشند که از طرف کمیته مربوطه واحد تصفیه و حل و فصل معاملات صورت میگیرد.

در صورتیکه تصفیه صورت نگیرد تمام اعضای واحد تصفیه و حل و فصل معاملات باید قبل از ساعت ۹:۰۰ قبل از ظهر توسط د افغانستان بانک از موضوع مطلع ساخته شوند.

تقسیم اوقات واحد تصفیه و حل و فصل معاملات چکی: چکهایی که به واحد تصفیه معاملات تقدیم میگردند در مدت (T+I) طی مراحل میگردند. اعتبار چک های مشتریان که در جلسه اولی واحد تصفیه معاملات تقدیم گردیده اند تعیین و منظور گردیده و یا توسط بانک مدیون در عین روز رد میگردد. در جلسه دوم، بانک یا چک مذکور را تصدیق و یا رد نموده و حساب مشتری کربیت شده و یا چک در روز بعدی رد میگردد.

۳، ۶- جلسات تصفیه در رابطه به تمویل وجوه از طرف حکومت

یک نشست جداگانه بین بانکهای عضو درین سیستم واحد تصفیه معاملات در رابطه به فراهم نمودن تمویل وجوه از طرف حکومت، تدویر خواهد یافت. این نوع نشست ها تابع عین طرز العملی میگردند که بالای

نشست های عادی واحد تصفیه معاملات قابل تطبیق میباشد. موادیکه به این نشستها تقدیم میگردد بعد از گذشت دو روز (T+2) از تقدیم آنها به واحد تصفیه ، حل و فصل میگردد. روش استفاده شده برای ترتیب نمودن فایل ها در تصفیه های عادی بالای این نشست ها تطبیق میگردد. این نوع فایل ها از طریق عین شبکه به آدرس ایمیل که توسط دافغانستان بانک برای هر بانک تعیین شده، ارسال میگردد.

بخش هفتم – نتایج جلسات و تصفیه معاملات

۷,۱- گزارش ختم جلسه

در ختم جلسه تصفیه ، واحد تصفیه معاملات یک فایل الکترونیکی را که نتایج تصفیه معاملات هر بانک عضو را نشان میدهد، ترتیب خواهد نمود، که نتیجه مذکور بمنظور لست نمودن معلومات محاسبوی و وارد نمودن الکترونیکی تغییرات در حسابات بانکهای عضو که توسط دافغانستان بانک باز گردیده اند، به حسابات مربوطه بانکهای مذکور علاوه ویا از آنها وضع خواهد شد. نماینده بانک عضو یک گروهی از گزارش های چاپی را که حاوی عین مبالغ میباشدند، دریافت خواهد کرد. یک فایل الکترونیکی نتایج مذکور به هر بانک از طریق شبکه ارتباط دهنده بانکها، فرستاده خواهد شد. این ماده همچنان بالای بانکهای اشتراک کننده در جلسه تصفیه معاملاتی که توسط حکومت تمویل میگردد، نیز تطبیق خواهد شد.

۷,۲- نهایی سازی حل و فصل

پرداختهاییکه بالای حسابات بانکی اثر گذار بوده و از اثر عملیات تصفیوی منتج شده اند نهایی بوده و غیرقابل فسخ تلقی میگردد.

۷,۳- فورمه فایل نتایج

فایلهاییکه از تصفیه معاملات ناشی شده اند ، به شکل فورمه های متحدالشکلی ارائه خواهند شد که به شکل مذکور تقدیم گردیده بودند وفایلهای مذکور شامل یک لست جامع تمام مواد ارائه شده به هریک از بانکهای عضو خواهند بود. نتایج جلسه بلافاصله بعد از ختم نشست به دسترس اعضاء واحد تصفیه معاملات قرار داده خواهد شد. بخش اداری واحد تصفیه به عین ترتیب، ترتیب نمودن و تهیه نمودن نتایج تصفیه را آغاز خواهد نمود.

۷,۴- استرداد اقلام رد شده

۷,۴,۱: مواد رد شده میتواند از تاریخی که مواد مذکور تقدیم شده الی زمانی که برای حل و فصل مواد متذکره تعیین شده بازگردانیده شده و نباید بعد از تاریخ متذکره بازگردانیده شود. اوقات رد ویا تقدیم دوباره درمحدوده مدت مؤثریت وسیله/سند پرداخت، غیرمحدود میباشد.

۷,۴,۲ - دو دلیل عمده برای رد مواد مذکور وجود دارد:

أ) رد شدن های تخنیکي بادر نظر داشت فایل مربوط، که درین حالت نماینده بانک نمیتواند تمام اوراق کاغذی را بالای مشترکین دیگر توزیع نماید، اما موصوف ممکن است صرفاً موادی را بدست آرد که ببانک مرکزی تقدیم شده است. برای رد قسمی یک یا بیشتر از یک مواد، نماینده بانک مسئول ارائه اوراق باید صرفاً مواد رد شده را از پروسه تصفیه خارج سازد. مواد رد شده باطل تلقی خواهند شد. دلایل رد شدن های تخنیکي در ضمیمه (۲) ارائه شده است، و

ب) رد شدن بانکی، که توسط مشترکین بنابر دلایل حقوقی ارائه شده و همچنان بنابر دلایلی که توسط سیستم حل و فصل معاملات برای رد شدن مواد طوریکه در ضمیمه سه ارائه شده، صورت میگردد.

۷,۴,۳ - د افغانستان بانک حین مشوره با بانک های عضو ممکن است قواعد جدیدی را در رابطه به رد شدن های تخنیکي و بانکی بادر نظر داشت لروم دید قضیه و مفیدیت کار وضع نماید.

۷, ۵- تفاوت میان فایل های الکترونیکی و کاغذی

در صورت تفاوت بین فایل های الکترونیکی و اوراق کاغذی حین جلسه حل و فصل معاملات، اقدامات ذیل بدر نظر داشت نوعیت عدم مطابقت، صورت خواهد گرفت:

۷, ۵, ۱- اوراق اضافی:

تفاوتها ممکن است در بسته های مواد قابل استرداد و غیر قابل استرداد بمشاهده برسد. در صورتیکه تعداد اوراق یک بسته اضافه تر از شماره های ثبت فایلی باشد که برای تصفیه فرستاده شده، اوراق اضافی مذکور از بسته دور ساخته شده و به نماینده بانک که آنرا بالنوبه بانک خود تقدیم خواهد کرد، بازگردانیده میشود.

۷, ۵, ۲- اوراق گم شده:

در صورت نماینده بانک دریافت کننده اسناد یک یادداشت عدم مطابقت را ثبت نموده و در آن سند گم شده را مطابق به یک فورمه خاص با ناظر جلسه در آن مشخص میسازد که فورمه مذکور توسط نمایندگان بانک های دریافت کننده و ارسال کننده و همچنان ناظر جلسه، قبل از حل و فصل نهایی در جلسه امضاء میگردد. ورق گم شده معکوساً شامل تقسیم اوقات موعود پرداخت میگردد. بانک دریافت کننده مسئولیت اوراق گم شده پیرا که در جریان جلسه به ناظر جلسه قبل از حل و فصل نهایی گزارش داده نشده است، بعهده خواهد داشت.

۷, ۵, ۳- تفاوت در میبالغ/مقادیر:

ا) در صورتیکه سند قابل استرداد باشد، سند مذکور توسط بانک (بانک دریافت کننده) قبل از تاریخ حل و فصل سند مذکور و مطابق به عین مقدار/مبلغی که در فایل الکترونیکی ثبت شده، بی اعتبار تلقی خواهد شد.

ب) در صورتیکه سند مذکور غیر قابل استرداد باشد، یک یادداشت عدم موافقت به ثبت خواهد رسید که از طریق آن پروسه تصحیح با وارد نمودن یک (reversing entry) در تقسیم اوقات موعود پرداخت، در اثنای جلسه راه اندازی خواهد شد. سند مذکور به بانک دریافت کننده ارسال میگردد تا بانک عین سند را با مبلغ درست آن دوباره تقدیم نماید. بانک دریافت کننده مسئولیت پیدا نمودن تفاوت را که در جلسه داد و ستد قبل از حل و فصل نهایی صورت میگیرد بعهده خواهد داشت.

(ج)

۷, ۶- مسئولیت بانک عضو در رابطه به حفظ بیلاس کافی

بانکهای عضو مسئولیت حل و فصل معاملات تصفیوی را بعهده داشته و باید اطمینان دهند بیلاس های حسابات مربوطه که با دافغانستان بازگردیده برای حل و فصل این نوع معاملات به اندازه کافی میباشند.

۷, ۷- حل و فصل به اساس تصفیه خالص

حل و فصل معاملات به اساس تصفیه خالص "Net Settlement" صورت خواهد گرفت.

۷, ۸- قرارداد با مراجع بیرونی غرض ارسال فایل الکترونیکی

بانک عضو در صورت امکان یکی از شرکت های خدماتی (outsourcer) خواهد نمود تا شرکت متذکره فایل های الکترونیکی را بنمایندگی از بانک مذکور ارسال و دریافت نماید. هیچنوع چارچی از هر نوعی که باشد منتج به (تغییراتی) در تهیه، مدت یا طریقه های درخواست که در مقررات واحد تصفیه معاملات مشخص شده نخواهد شد. اسناد توسط نماینده بانک به واحد تصفیه معاملات تقدیم میگردد نه توسط کمپنی های خدماتی.

بانک های عضو مسئولیت تمام معاملاتی را خواهند داشت که بنمایندگی از آنها توسط چنین شرکت ها ارائه گردیده اند. این شرکتها نه از نگاه مالی و نه از نگاه تخنیکی نزد دافغانستان بانک در رابطه به فایل های الکترونیکی که به واحد تصفیه معاملات فرستاده شده مسئولیت خواهند داشت، بلکه این نوع مسئولیت بعهده خود بانک عضو خواهد بود.

شرکت خدمات متذکره که بایکی از مشترکین همکاری مینماید یک درخواستی را که حد اقل توسط یکی از بانکهای عضو حمایت میگردد به دافغانستان بانک تقدیم خواهد کرد. درخواست مذکور وضعیت مالی، شیوه عملیات راه اندازی شده و ظرفیتهای تخنیکی و منابع بشری شرکت متذکره را ارائه خواهد نمود.

د افغانستان بانک کاملاً صلاحیت دارد تا:

- درخواستهای شرکتها را منظور و یا رد نماید
- در صورتیکه چنین شرکت ها مقررات واحد تصفیه معاملات را رعایت ننمایند، ویا در صورتیکه ادامه فعالیت های کمپنی ثبات سیستم واحد را بمخاطره اندازد، فعالیت های شرکت را بتعویق انداخته و یا آنها را محدود سازد. و
- وقتاً فوقتاً معاملات و ظرفیت های تکنیکی شرکت را مورد بررسی قرار دهد تا اطمینان حاصل نماید که شرکت متذکره نیاز مندیهای واحد تصفیه معاملات را برآورده ساخته میتواند.

۷،۹- ارسال چک

بانک چکها را نباید دیراز دو روز بعد از دریافت آن از نزد مشتری به واحد تصفیه معاملات چکی تقدیم/ارسال نماید.
بایک مذکور نباید حساب مشتری متذکره را دیر از ختم عین روزی که حساب بانک با دافغانستان بانک تصفیه گردیده، تصفیه نماید.

۷،۱۰- مسئولیت بانکهای عضو مبنی بر صحت اسناد ارائه شده

بانکی که اسناد را تقدیم داشته باید تمام اقدامات احتیاطی را انجام دهد تا اطمینان حاصل نماید که هیچنوع اسناد جعلی به سیستم واحد تصفیه معاملات تقدیم نگردد، بشمول استفاده از تکنالوجی عصری (مثلاً بازرسهای اشعه اکس .. و غیره) غرض از مایش نمودن اسنادی که توسط بانک به بانکهای عضو تقدیم شده اند. د افغانستان بانک ممکن در رابطه به موضوع بانکی که اسناد جعلی پیرا که امکان دارد از طریق روشهایی مورد استفاده در بانکهای دیگر شناسایی شود، تصمیم اتخاذ نماید. بروندترین فرصت به بانک متذکره در مورد موضوع اطلاع داده خواهد شد، در صورت تکرار این عمل ممکن اقدامات لازم در برابر چنین بانک انجام خواهد داد. در همه حالات در صورت کشف اسناد جعلی و ارائه آن به واحد تصفیه معاملات، چین اسناد را بنابر جعلی بودن آنها در مدت زمانیکه برای استرداد آن تعیین شده است مسترد خواهد نمود.

بخش هشتم- احکام متفرقه

۸،۱- پلانهای بدیل در حالات غیر مترقبه

در حالات اضطراری غیر مترقبه (بشمول زلزله، حریق، تخریب تعمیر و غیره) بنحوی که از تدویر جلسه واحد تصفیه معاملات ممانعت صورت گیرد، بانکهای عضو پلانهای متناوبی (نام پلان و تاریخ آن) را که قبلاً تعیین و بالای آن موافقه صورت گرفته و توسط واحد تصفیه معاملات به هریک از بانکها گزارش داده شده، روی دست خواهند گرفت. این نوع پلانها در همکاری با کارشناسان واحد تصفیه معاملات روش فرستادن فایل و محل تدویر جلسه را در هریک از حالات فوق الذکر بصورت مشرح تنظیم خواهد نمود.

۸،۲- ایام رخصتی

در صورتیکه دافغانستان بانک تصمیم اتخاذ نماید که روز آینده یک روز رخصتی (رخصتی غیرمنتظره) است، ویا درین مورد بسطح ملی تصمیم اتخاذ شود، بانکها باید:

أ) تاریخ فایل الکترونیکی را که توسط آنها فرستاده شده به تاریخ اولین روز بعد از رخصتی تعدیل نماید.

ب) در صورتیکه بانک متذکره بعد از ارسال فایل از چنین رخصتی اطلاع یابد مطابق به احکام ماده (۲۳) فایل دیگری را با تاریخ درست ارسال نماید. و

ج) واحد تصفیه معاملات ممکن مبالغی را که باید طی روزهای آینده تصفیه گردند برای یک مدت معادل به روزهای رخصتی غیرمنتظره فراهم نماید و بانک مذکور باید سیستم های خود را طبقاً برای عین مدت غرض مطابقت با سیستم تصفیه، تعدیل نمایند

۸,۳- معاملات بانکداری اسلامی

واحد تصفیه معاملات قادر به آن خواهد بود تا معاملات بانکداری اسلامی را انجام دهد. تمام گزارشدهی ها و حل و فصل معاملات مانند پروسه های معمول در بانکهای عادی و تصفیه معاملات در بانک های تجاری ، صورت خواهند گرفت.

۸,۴- اسم

استفاده از سیستم تصفیه و حل و فصل معاملات افغانستان (ACSS) ادامه خواهد یافت.

۸,۵- تطبیق فرمان تقنینی قانون اسناد قابل معامله

مسئولیت های بانک دریافت کننده و پرداخت کننده و سایر مسایل مربوطه در قانون اسناد قابل معامله جمهوری اسلامی افغانستان مورد بحث قرار میگیرند.

بخش نهم- تاریخ انفاذ مقررہ

این مقررہ بتاریخ ۲-۳ مارچ ۲۰۱۰ توسط شورای عالی دافغانستان بانک به تصویب رسید و در ویب سایت دافغانستان بانک منتشر خواهد شد.